

تمدن غنی ایران از زبان ایران شناس فقید

۱۸ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۲۰:۰۰

کتاب «عصر زرین فرهنگ ایران» در دوازده فصل فرهنگ و تاریخ ایران را مرور می‌کند و زوایای جالبی از تمدن غنی ایرانیان آشکار می‌سازد که طبیعتاً می‌تواند برای علاقمندان به تاریخ و فرهنگ ایران بسیار سودمند و قابل تامل باشد. در اواسط کتاب نیز عکس‌هایی زیبا از اشیاء فلزکاری، معماری و هنر ایرانیان باستان متناسب با متن کتاب در کاغذهای گلاسه به نمایش درآمده...

معرفی کتاب

کتاب «عصر زرین فرهنگ ایران» که دنباله میراث باستانی ایران است، درصدد بازگفتن رویدادهای فتوحات مسلمان عرب در ایران و آسیای میانه و سخن از نتایج این کشورگشایی‌ها نیست؛ چرا که این کار پیش از این انجام یافته است. هدف این کتاب بیان نظریات کلی مردم سرزمین‌های گشوده شده، نسبت به جهانگیران عرب و آیین اسلام است. همچنین این کتاب با سرگذشت عرب‌ها و اسلام در شرق و نیز علل برفتادن ساسانیان سروکار دارد.

به عقیده نگارنده حمله عرب علت انتشار زبان فارسی است در آسیای میانه و سراسر مشرق که پیش از اسلام در آنجاها با لهجه‌ها و زبان‌های ایرانی گوناگونی سخن می‌گفتند و زبان‌های کتابت آن حدود شامل خوارزمی، سغدی و کوشانی باختری بود.

نویسنده این کتاب در پی آن است که مداومت سنت‌های ایرانی را برای خوانندگان آشکار سازد و در قسمتی از کتاب می‌گوید:

ایرانیان بی‌گمان فرهنگ کهن خویش را نگاه داشتند اما اسلام را نیز پذیرفتند که برای آنها پدیده‌ای بیشتر از یک دین شد و بسیاری چیزها به آن افزودند که تنها از روزگار کهن سرچشمه نمی‌گرفت. از این رو اگر بخواهیم واژه‌های عربی را از زبان فارسی امروزی بیرون بریزیم همان قدر دشوار خواهد بود که بیرون ریختن واژه‌های فرانسوی یا لاتینی از زبان انگلیسی است.

به عقیده نویسنده ایرانیان نخستین کسانی بودند که معادله «عرب یعنی اسلام» را شکستند و به اسلام جنبه فرهنگ و دین جهانی بخشیدند بنابراین نباید سهم ایران را در اسلام فراموش کرد؛ همچنان که نباید سهم شگرف عرب را در پیشبرد اسلام از خاطر زدود.

موضوع قابل توجه دیگری که در این کتاب آمده است بررسی پدید آمدن زبان و شعر نو فارسی در ماوراءالنهر و نه در استان فارس است. ایرانیان شرقی ضرورت درآمیختن زبان فارسی و عربی را دریافتند و در نتیجه یک زبان فارسی نو اسلامی درآمیخته با عربی پدید آمد. در غرب ایران نیز زبان عربی و فارسی در سخن گفتن به کار می‌رفت اما فارسی چون هنوز با زبان پهلوی که زبان رسمی شده آیین زرتشتی بود پیوندی داشت، نوشته نمی‌شد.

شگفتا که زبان فارسی نو بیشتر با عربی آمیخته شد؛ چون بیشتر ایرانیان در همه جا اسلام آورده بودند و همگان از یک رشته واژه های عربی همانند بهره می‌گرفتند. بنابراین به نظر نگارنده کتاب باید تاریخ پاگرفتن و رواج فارسی نو را با نحو پدیدآمدن آن و با پیوندی میان زبان‌های نوشتن و سخن گفتن و لهجه‌ها بررسی کرد. از این نظر تقسیم بندی ایران به دو بخش غربی و شرقی بسیار مهم است.

نکته قابل تامل آن است که نویسندگان اصطلاح «ایرانی» را برای ایرانیان در همه جا و «فارسی» را برای ایرانیان غربی یا بازماندگان ساسانیان به کار می‌برد.

کتاب «عصر زرین فرهنگ ایران» در دوازده فصل فرهنگ و تاریخ ایران را مرور می‌کند و زوایای جالبی از تمدن غنی ایرانیان آشکار می‌سازد که طبیعتاً می‌تواند برای علاقمندان به تاریخ و فرهنگ ایران بسیار سودمند و قابل تامل باشد. در اواسط کتاب نیز عکس‌هایی زیبا از اشیاء فلزکاری، معماری و هنر ایرانیان باستان متناسب با متن کتاب در کاغذهای گلاسه به نمایش درآمده که می‌تواند در ذهن خواننده تصویری زیبا را از ایرانیان قدیم به یادگار بگذارد و در فهم بیشتر مطالب مفید واقع شود.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۸۱۹/فقیید-شناسه-زبان-ایران-غنی-تمدن/۲۰۸۱۹>